

Register.*(Samlade uppgifter, frångått.)*

I:a 3. "Jungfrun satt i buren och virkade guld på skinn..."

I:c 5. "På grevens gods Lars Petter i trasor syntes gå..."

" 7 "Uti Lomma by, där bor en vacker flicka..."

" 8 "Ja, Storegårds Maja, hon var blek och så röd..."

" 9 "I Värmland vid Klarälvens böljor så blå..."

" 17 "Johanneshus, det stället är känt från ort till ort..."

" 20 "Säg god afton, säg god kväll..."

" 21. "I mina unga år jag kär blev i en flicka..."

" 23. "En liten visa, jag nu vill sjunga..."

" 25 "Trevliga bröder alltid oss gläder..."

" 27 "Jag vandrat här kring vida jorden..."

" 28 "Det var en söndagsmorgon..."

" 29. "Varför bad du om mitt unga hjärta..."

" 30. "Mitt hem är så ringa, men naggande gott..."

" 33 "Tjo, vad det viftar, tjosan hejsan..."

" 35 "Ung Erik mötte Karin sin..."

" 39. "O, varför bad du om mitt unga hjärta..."

2253

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2.

I:c⁴¹ "Det var en gång när jag trolovad blev..."

" ⁴³ "Uti skymningsstunden jag gick åt lunden..."

" ⁴⁵ "I skimrande bruddräkt så vit som en snö..."

I:d⁴⁷ "Längst nere vid älven den stora o, säg..." /rallarevisa./

" ⁵⁰ "Ett härligt liv, det är att vara smed..."

I:e⁵¹ "Vyssa ro barnet sött..."

Jungfrun satt i buren och virkade guld på skinn,
förbi kom där en båtsman, den bad hon stiga in.

trall -----

"Säg, har du lust att spela guldtärningen med mig,
men jag har inte bara guld att sätta emot dig."

— "Jo, sätt du opp din kappa och så din svarta hatt,
då sätter jag min jungfrudom, den tar du aldrig fatt."

Den förste gång guldtärningen på spelebordet sprang,
ja, sköna jungfrun tappade, men lille båtsman vann.

Den andra gång guldtärningen på spelebordet sprang,
ja, sköna jungfrun tappade, men lille båtsman vann.

Den tredje gång guldtärningen på spelebordet sprang,
ja, sköna jungfrun tappade, men lille båtsman vann.

Ack hör du liten båtsman, vad jag vill säga dig,
det största skepp i floden, det vill jag giva dig.

Det största skepp i floden, det tar jag, när jag kan,
men jag vill ha den jungfrun, som jag med tärning vann.

Ack, hör du liten båtsman, vad jag vill säga dig,
det största hus i Stockholm, det vill jag giva dig.

Det största hus i Stockholm, det tar jag när jag kan,
men jag vill ha den jungfrun, som jag med tärning vann.

Ack, hör du liten båtsman, vad jag vill säga dig,
det största slott i England, det vill jag giva dig.

Det största slott i England, det tar jag när jag kan,
men jag vill ha den jungfrun, som jag med tärning vann.

Gråhästen och guldsadeln, den skall jag giva dig,
om du så aldrig mera vill tänka uppå mig.

Gråhästen och guldsadeln, den tar jag när jag kan,
men jag skall ha den jungfrun, som jag med tärning vann.

Mitt halva kungarike, det skall jag giva dig,
om du så aldrig mera vill tänka uppå mig.

Ditt halva kungarike, det tar jag när jag kan,
men jag skall ha den jungfrun, som jag med tärning vann.

Men jungfrun går åt kammaren och kruser upp sitt hår,
Gud, hjälp mig arma yngling, sådant giftermål jag får.

Men båtsman går åt kammaren han klingar med sitt svärd,
och du får bättre giftermål än du är nånsin värd.

Jag är ju ingen båtsman, som du nånsin tror,
jag är den störste kungason, som ifrån England går.

Är du den störste kungason, som ifrån England går,
då skall du ha mitt hjärta, ja, om jag hade två.

8K.
Franklin
Högaröd Sm

Upprättad af
Ben. Mats Norberg
Föreläsare i Högaröd

2253

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

1929.

På grevens gods Lars Petter i trasor syntes gå,
de grevliga svinen han vaktade uppå.
Av vem Lars Petter föddes och när och var och allt,
han själv det icke visste han bara frös och svalt.

Och allt vad slarvigt hette, man honom göra bad,
och grevens stränga drängar han tjänade som slav.
I stallet fick han ligga, när kölden small i knut,
och hästar hade täcken, men ~~Lars~~ ej minsta klut.

Den enda som åt honom en blick av ömhet ger,
var grevens unga dotter, ett barn som Herren ler.
De kräsliga rätter, som henne räcks var dag,
hon gömde åt Lars Petter, som var så arm och svag.

Då börja gossen gråta och se så hjärtans ömt
uppå den lilla flickan, som rodnade därvid.
"En dag det nog kanhända jag kan ge dig igen,
så har en röst mig viskat, en röst från himmelen.

Det var när första gången jag Herrans nattvard fått,
jag kände mig så lycklig, om er jag drömde blott,
jag drömde då så mycket, som icke kan slå in,
jag drömde oförlåtligt, jag drömde ni var min.

Farväl för denna gången, ni ser mig icke mer,
men räck mig lilla blomman, som ni i handen bär,"
och flicken räckte handen med blomman skär och späd,
"får jag den handen kyssa?" - "Ja, gärna munnen med."

"Ack Herre Gud i himlen visst har jag drömt det så,
må även nu det andra i sin fullbordan gå,"
så talade Lars Petter och som en pil for bort,
på greveliga godset han syntes ej så fort.

Men åtta år därefter kom där en vagn så grann
till slottets marmortrappa, i vagnen satt en man.
Han syntes ung och kraftfull med muntra anletsdrag,
ty godset under klubban just skulle gå i dag.

Han såg en skymt i fönstret av en förgråten mö,
då breder sig en rodnad uppå hans kind så slö.
Han träder in i salen, auktionen börjar gå.
"Jag giver dubbla summan, här ligger pängar slå."

Sen går han bort till greven, som helt förkrossad satt,
"Behåll ert gods, min herre, men hälsa fröken att,"
här börja han att stamma, "men hälsa fröken att,
bland skatter uti världen är hon min högsta skatt."

Ty åtta år jag varit i Kalifornien
och samlat millioner för hennes godhets skull.
Föraktad och förskjuten av alla, som jag var,
gav hon mig tröst allena, nu räddar hon sin far."

Sen går han in i salen, men greven fatta mod,
och i densamma salen ett bröllop snart där stod.
Så vigdes de tillsammans de barndomsvänner två,
då kan man tydligt finna att Gud beställt det så.

Uti Lomma by, där bor en vacker flicka...

Uti Lomma by, där bor en vacker flicka,
och mången yngling uppå henne blickar,
för hon är mogen av kärlek trogen,
hon har sitt hjärta åt en sjöman skänkt.

Ja, det kan hända, att ni henne känner,
för hon har många unga raska vänner,
och många flickor med glas på brickor,
ha druckit skål för Selma och för Karl.

Selma lik en duva uti skogen,
där lever hon så hulder och så trogen,
i aftonstunden i gröna lunden,
där möter hon sin älsklige Karl Österlund.

Karl han rest ut på havets bölja,
men Selma hon fick honom inte följa,
gråt ej min flicka, jag vill dig skicka,
ett litet brev från mig och hem till dig.

Selma fick ett brev ifrån sin älskling,
med mången kär och hjärtlig hälsning,
kanske du gråter, jag kommer åter,
från havets bölja och så hem till dig.

Ja, Storegårds Maja. hon var blek och så röd...

Ja, Storegårds Maja, hon var blek och så röd,
som smultron på nyfallen snö.
Men ingen friare våga sig dit,
för levande pina och död.
För hon va så arg och stursk som två,
stursk som två, stursk som två,
en löjtnant till fästman, hon väntade på,
väntade på, ja, på.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Men Nils Jones Ola tog Gud uti håg,
han fria till Maja och sa:
"Aldrig grannare tös jag i byggen har sett,
så vill du till fästman mig ha."
men Maja hon grina och sa:
"Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha,
en sådan bonde till fästeman ha,
fästeman ha, ja, ha.

Men Nils Jones Ola han sade så sött:
"Jag dig hulder och trogen skall bli,"
men Maja hon sade: "Gack bort din väg,
jag vill dig ej mera se."
Och Ola, han gick sin väg och grät,
gick och grät, gick och grät;
"Aldrig mera jag går på nå't frieri,
frieri,-eri."

Sen kom där en löjtnant i grann uniform,
han ville ju Storegård ha,
han fria till Maja och segra med storm,
och Maja sjöng: " Hej, fallala,"
men nu så sjunger hon:
"Aj, aj, aj, aj, aj, aj, aj, aj,
ack, om min Ola, han ville mig ha,
ville mig ha, ja, ha.

I Värmland vid Klarälvens böljor så blå
bland backar och steniga snår,
där lågo två hyddor med halmtak uppå
och riste sitt grånade hår.
Den mörkblåa älven så härlig att skåda
hon forsade fram mellan hyddorna båda,
som fjärran från stadens bedövande larm
sig vilade tungt vid dess svalkande barm.

I vardera hyddan där spirade opp
en telning, som livskrafter bar.
De telningar voro familjernas hopp
för kommande ålderdomsdar.
Föräldrarna skulle de stödja och bära
då livstidens afton för dörren stod nära
samt troget förljuva den tunga minut
som iskallt förkunnade levnadens slut.

Den hydda som öster om Klarälven låg
hon hyste en gosse så käck.
I motsatta hyddan en flicka man såg
så yster och strålande täck.
Naturbarnen voro som smultronen lika
och uppå förtrollande skönhet helt rika.
På hundra mils omkrets man ej kunnat se
två väsen så väna och sköna som de.

Om våren när solen sin vaknande brud
de glödande kyssarna gav,
då syntes de tvenne med hopp som gazellen
förflytta sig muntert på stupande fjällen
och leka på svindlande bergshöjdens topp,
där älven inunder frambuktar sitt lopp.

De voro med vänskapens trofasta band
förenta de lyckliga två
och därför syntes de hand uti hand
på barndomens stråtvägar gå.
Blev vägen för törnig så bar han sin tärna,
att henne för fall och förintelse värna,
som lurande följa i oskuldens spår
med avsikt att bortjaga glädjen som rår.

Så växte de upp under kraftens egid
likt blomstren i prunkande skrud,
och hunno snart ungdomens känsliga tid,
då sucken får trånadens ljud.
När Amor ur kogret små eldpilar skjuter
strax känslan av kärleksmystärerna njuter,
och sällhetens ängel så huld och så öm
framsvävar i lyckliga aningars dräm.

Snart utbyttes vänskapens stilla behag
mot rusande kärlekens glöd.
Han knäföll för henne i skogen en dag
så eldig och purprande röd
och frågade sakta med bävande hjärta:
"Min vän, vill du dela min glädje och smärta
och bliva för livet min tillbedda brud,
såväl inför världen som inför vår Gud?"

Så darrande ljuvt hörde ungmön uppå
den hurtige ynglingens tal,
nedsänkande rodnande ögonen blå,
som lyste likt himmelens sal.
"Min Robert", så svarte den vänsälla tärna,
"det vill jag av hela mitt hjärta så gärna.
Jag blir vid din sida i lust och i nöd
i glädje och smärta, i liv och i död."

"Min älskade Rosa, min endaste tröst,
du gör mig av hjärtat förnöjd",
utropade Robert med jublande röst,
berusad av stormande fröjd.
Så tog han i famnen sin Rosa så fager,
nu seende livet i ljusande dager,
bestrålat av kärlekens ledstjärna klar,
som giver de sina ett mäktigt försvar.

Nu följde en tid för vårt älskande par
av nöjen och njutningar full.
Så tjuusande voro de sorgfria dar,
omvävda av kärlekens gull.
Var dag uti skogen bland grönskande träna
han kutttrade kärlek med Rosa, den väna,
och fåglarnas glada bevingade kör
instämde i kuttret med härlig favör.

Men ödet som styr med sin maktiga hand
vart ting inom världsallets sfär,
bestämmer och ordnar så järnhårt ibland
för marionetternas här.
Ej någon kan ödets utsatkningar tyda,
och när det befället, får människans lyda.
Mot det intet dödligt kan sjäarna emot,
det upprycker omutligt allt med dess rot.

Vår Robert han ägde ej gods eller guld,
knäppt jorden han själv odlat opp.
Hans egendom det var hans fästemo huld,
en lilja nys sprungen ur knopp.
Och för att ej nöden så tungt skulle trycka
besluter Robert att säka sin lycka
långt fjärran från hembygdens fattiga bygd
i södern, där palmer utbredet sitt skygd.

När Rosa fick höra sin Roberts beslut
hon honom besvor med all makt
att bli på den jord han odlat förut
i hembygdens härliga trakt,
att vid hennes sida i skogarnas lunder
framleva i salighet kärlekens stunder,
i dallrande månskenets magiska glans,
bemantlade skönt utav sällhetens krans.

Men Robert stod fast vid beslutet han gjort
och stadfäste detta en dag
samt gjorde sig redo att lämna sin ort,
så rik uppå trolska behag.
Väl kändes det smärtsamt att styra sin kosa
till avlägset land ifrån älsklingen Rosa,
men kvarblev han hemma så vore han såld
åt härskande rikdomens tryckande våld.

Så tog han och lade till klappande bröst
den lilja han vårdat så väl
och sade med avskedets darrande röst:
"Jag bjuder dig härmed farväl.
Jag reser nu bort men om Herren tillåter,
så ser du om tvenne års somrar mig åter,
med rikedom samlad bland annan nation
långt borta från Sverige i (torrida son?).

"Farväl du min ende och älskade vän,
Gud lede dig uppå din stråt,
så att du får återse Sverige igen,"
framstammade Rosa i gråt.
Men Robert han bortkysste tårarnas flöden
och ilade modigt mot kommande öden
från skogar och fjällar vid Klarälvens våg
och huldrika fästmon så sorgsen i håg.

Vår Rosa stod kvar till dess kvällssolen röd
bepurprade himmelens päll
och kastade magiskt sin skimrande glöd
på ängar och skogar och fjäll.
Sen styrde hon stegen till torftiga tjällen
uppsändande brinnande böner i kvällen
för Robert som nu hade slitit de band,
som honom förent med hans fädernesland.

För Rosa blev tiden nu dyster och lång
och kuslig som höstnatten mörk.
Hon gladdes ej längre av fåglarnas sång
från toppen av susande björk.
Hon tjustes ej mera av skogen och bergen,
som pryddes så skönt av den grönskande färgen.
Den yppiga, praktiska, doftande dräkt
gav trakten ett uttryck så rosende täckt.

Två somrar förgingo. Från tropiska hav
en sjöman då bragte det bud,
att Robert i Indien funnit sin grav
och nu vore hemma hos Gud.
Förkrossad av jobspostens iskalla prosa
stod dödsblek med skälvande läppar vår Rosa,
allt under det att barmen sig höjde helt kall,
och ögonen fylldes av tårarnas svall.

Sen styrde hon stegen till bergenas fjäll,
där Robert och hon lekt i frid
och uppsökte toppens högst liggande håll
där älvens går under så strid.
Här ropte hon: "Robert, till dig kommer bruden
att fira sitt bröllop hos evige guden,
där bröllopssaln skimrar i praktfull azur
och fullständig lycka blir livets natur".

Så kasta hon sig från fjälltoppen ner
i Klarälvens böljor så blå
som drogo sitt byte allt mer och allt mer
mot djupet från älvens nivå.
Snart älven sam åter som förut och blänkte
när vågornas dyningar gnistrande stänkte
sitt silver på lindar och hängbjörkar små,
som bugande artigt vid stränderna stå.

Så ändades livet med sorg för det par,
som hoppats på gyllene tid,
i skygd av sin kärlek som lågade klar,
kringspridande sällhet och frid.
Men ödet det dödade hoppet med glaven,
det lade det älskade paret i graven,
som sålunda häruppå jorden ej fann
den frmtidens lycka som hägrade grann.

Johanneshus, det stället är känt från ort till ort.
Det namnet låter fridfullt, men därifrån är sport
den allra grövsta handling som seklets afton vet
och överträffar andra uti barbariskhet.

Vid klockan tolv på natten då allt så stilla var,
än syntes i stationen en lampa brinna klar.
Därinne på kontoret allt i den sena natt
herr Cederberg tjänstgjorde, vid bordet ensam satt.

Bredvid stod kassaskåpet, belyst av lampans glans
och däruti, så sads det, trehundra kronor fanns.
Men ryktet om den skatten till Ronneby had nått,
där skrivaren herr Sallrot just därom kunskap fått.

Herr Sallrot var en yngling i blomman av sin vår,
med Cederberg jämnårig, ja endast tjugo år.
Av dygdiga föräldrar han fostrad var, men ve!
sin lön för ömsint möda det fingo aldrig de.

Han i utsvävning levde som nu mång yngling gör,
besökte sådana ställen som all moral förstör,
och honom många gånger de räddat ifrån fall,
när han förskingrat kassor och lag ingripa skall.

2253

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

18

Uppå bicykel for han från Ronneby den natt,
besökte glada bröder, blev yr uti sin hatt,
och slutligen så kom han allt till Johanneshus,
klev in, han sett på vägen därinne brann ett ljus.

Herr Cederberg han ställde nu tvenne punschglas fram
tog ett, det andra Sallrot, som rusig han förnam.
Först talte Sallrot om vänskap men snart ur fickan tog
en näsduk med en sten i och den mot vännen slog.

Den arme föll i sängen, men Sallrot ovanpå
begrann med eldgafflar och stenor honom slå.
Herr Cederberg tog nu till flykten, kröp genom fönstret ut
men Sallrot han sprang efter, på våldet blev ej slut.

Nu blev batalj därute och slag på slag han gav
med sten på sten och slutligt skar offrets strupe av.
Men offret än sig reste och bönföll om sitt liv,
då Sallrot skar andra strupen utav med blodig kniv.

Det hjälpte icke detta, då togs revolver opp
och skott på skott han sköt nu mot offrets arma kropp.
Till slut som mask i gruset den arme faller ner,
men Sallrot från mordplatsen ~~sig~~ därifrån sig beger.

Därinne han omtalar han överfallen blev,
påträffat folk ~~skurit~~, som skurit och klädren sönderrev.
"O, det är svårt att färdas på vägarne, minsann
man vet ej, vem man råkar", så talte han.

Men dan därpå herr Sallrot satt inom lås och bom
bekände allt och dödsstraff är nu den armes dom,
blott tjugoårig och nu till stupstock går,
det är att spilla livet i blomman av sin vår.

Med verklig rysning läste vi om den ynglings brott
och rykte därom vida kring Sveriges bygder gått.
Uppfostran, god förmaning den arme yngling fått,
allt detta icke hjälpte, sin egen väg han gått.

Säg god afton, säg god kväll...

Säg god afton, säg god kväll
du min lille käre vän,
huru lever nu världen med dig.

Har du hälsan mår du bra,
som jag tror väl att du har
eller haver du en huld och trogen vän.

Ja, en huld och trogen vän,
säg, var finner man väl den
för de äro så falska i sitt sinn.

När jag ser uppå dig
röres blodet uti mig,
gosse lille, förskjut du aldrig mig.

"Nej, förr skall stjärnorna de små
uppå himmelen den blå
nederfalla till jorden här vi gå.

Ja, förr skall havets salta vann
smälta samman liksom sand
än jag dig övergiva kan.

I mina unga år jag kär blev i en flicka...

I mina unga år jag kär blev i en flicka
och jag till henne skrev och många kyssar skicka,
vi älskades, vi kysstes blott
o, vilken stor värderlig lott.

Men för en vacker karl det ofta illa händer,
för Stockholms stad den har så många torg och gränder,
när jag uti mörkret traskade då
allt till min flicka för att få.

Vi gifte oss, det kan väl ingen klandra,
för kilarne de små de smekte med varandra,
sen reste jag till Sundsvall då
att skaffa pengar till de små.

Vid Roslags torg där bor fem barnen och min Hilda
och jag på henne tror fastän vi äro skilda,
men en filur då stiger fram
för att få kyssa min madam.

I några år och allt gick som det borde
men så ett brev jag fick, som min hemresa gjorde,
jag kilade då till Roslags torg
och finner ju där min stora sorg.

På gatan Hilda kom med korgen uppå ærmen
hon hastigt vände om och kastade den i sanden
och hon till fönstret genast sprang
och ropade: "Nu kommer han".

Nu det blev en strid på livet och på döden
för Nisse rusar ut fast nyss ur sängen kliven,
det över torget redan bar
fast han uti bara skjortan var.

En liten visa, jag nu vill sjunga,
om här är någon, som lyssna vill,
för inom muren, där jag nu sitter,
är något tvunget att ta mig till.

För sex år sedan drog jag från hemmet,
min ålder var då blott sjutton år,
förutan penningar, förutan kläder,
men allt gick lyckeligt för mig ändå.

Jag avsked tog utav min hulda mamma,
ty fader min var då redan död,
hon frågade mig vart jag ämnade stanna,
för att förtjäna mig dagligt bröd.

På denna fråga jag kan ej svara,
för vinden blåser än hit än dit,
på oceanen jag ämnar fara,
och sedan skall jag ju skriva hit.

Men sjöman, det blev jag icke länge,
nej blott tills sommaren, den tog slut,
sen drog jag överallt omkring och svängde,
till Gällivare jag kom till slut.

I Lappland, där ligger denna gruvan,
knappt tjugo mil ifrån Lule stad,
vid denna gruvan fick jag arbete,
och långt från hemmet, där bodde jag.

Jag gick till Hilda för sista gången,
för att få taga ett ömt farväl,
hon sade: "Vän skall du från mig fara,
så tror jag aldrig det går mig väl."

Jag glömde snart bort min kära Hilda,
och knappt en gång jag till henne skrev,
för jag fick kärlek till andra flickor,
som gick på gatorna där och drev.

En Pingstdagsafton, när jag var drucken,
jag gick mig ut för att se mig om,
ja, för att skaffa mig en flicka,
men råkade själv då så illa ut.

I hennes hem jag träffade pojkar,
och fulla voro ju de, som jag,
så där blev slagsmål, som jag tillställde,
och jag blev häktad den andra dag.

Jag undrar nu, hur det är med Hilda,
om hon är gifter, så har jag det,
för där jag nu sitter, kan ingen titta,
igenom fönstret uti min bur.

Nu får jag sluta min enkla visa,
för att sedan gå och lägga mig,
att sova sött intill nästa dagen,
till dess fångvaktarn, han väcker mig.

Trevliga bröder alltid oss gläder
och kan tillställas på olika sätt.
En gång vi samlats uti verkstakläder
för att låta måla oss på ett porträtt.

Alla vi voro glada och unga,
därför en sång om skalden vi bad.
Ja, vill ni lyssna, då skall jag sjunga,
sjunga den sången, som skalden han kvad.

Bildningen stiger, hjärtat det glöder,
vighet alltid på ära är rik.
Se här en samling trevliga bröder,
se hur de likna ett glaslikt fabrik.

Mjölaren haver billjärn och snagga,
vindarne vila sig och där de fri.
Bantjänstemannen visar sin flagga,
säkert går bantåget nära förbi.

Smeden har verkjärn, kanske han idkar
hovslageri, som en huvudsak.
Spåntäckaren har både spåner och spikar,
säkert skall han ut att spika upp tak.

Snickaren haver järnmytt och hyvel,
möbler behövas ju i varje hus.
Skomakarn hava bortlagt sin stövel,
bjuder beskedligt sin granne på snus.

Herrarne artigt hålla till godo, som
snus är sällan, som skräddaren försmår.
Fracken är färdig på moden,
uret det visar att tiden går fort.

Vagnmakarn haver strykmät och navar,
arbetar vagnar båd' stora och små.
Tunnbindarn haver tänt på sin pipa,
tunnan är färdig det kan man förstå.

Trädgårdsmästarn utväljer blommor,
binder buketter, det tror jag bestämt.
Spannmålshandlarn säljer och köper,
står nu och väger, se här, det är jämt.

2253

Jag vandrat har kring vida jorden...

Jag vandrat har kring vida jorden,
med vandringstaven uti min hand.
Mitt hjärta lämnat jag har i norden
hos vännen, som jag och skänkt min hand.

Fråga ej varför ögat gråter
och mitt hjärta, det brista vill.
Ingen glädje jag får åter,
om inte du mig höra vill.

Bland alla minnen som du gömmer,
göm även minnet efter mig.
Och om en gång du mig bortglömmer,
så glömmer jag ju ändå aldrig dig.

Adjö med dig, min hulda tärna,
adjö med dig, min vän så kär,
Jag ser på himmelen en stjärna,
som lyser vägen allt till mitt hem.

O, Gosse säg vad jag har brutit,
men du rent av har glömt mig bort,
om än alldeles du mig förskjutit,
så glömmer jag dig dock ej så fort.

Jord och himmel allt jag glömmer,
blott jag tänker uppå dig,
om din kärlek blott jag drömmer,
ack om jag finge äga dig.

Jag vill dig följa i livets öden,
jag vill dig följa till livets slut,
jag vill dig följa i själva döden,
intill min sista timmes slut.

Det var en söndagsmorgon, när solen fagert sken...

Det var en söndagsmorgon, när solen fagert sken,
då sjöng en liten fågel så skönt från äppelgren.
Vad är det värt att sörja för, den vän, man har så kär,
man kan ju få en annan, som mycket bättre är.

Sen var det ~~och~~ en morgon när solen fagert sken,
då sjöng den samme fågelen så skönt från äppelgren.
Tror du att jag kan glömma bort, den vän jag har så kär,
då har du aldrig vetat vad trogen kärlek är.

Jag kände nog de kvalen, som förestod min själ,
då du blev från mig tagen, jag minns det ganska väl,
Det var vid sommartiden, då det för mig blev höst,
jag blev ju något vredgåd, men jag fann ej någon tröst.

O, du min lilla fågel, vad du kan sjunga väl,
du bringar mod i hjärtat och tröst uti min själ,
när tiden blir förliden och dagen blir för lång,
då vill jag gå i lunden och höra fågläsång.

Då vill jag gå i lunden och tänka uppå dig,
och inga bittra tårar skall fällas ifrån mig.
Ty tåligt vill jag vänta uppå ett änglabud,
som förer mig till himmelen, till Herran och till Gud.

Lägg handen på min panna räck hit din purpurmun,
du har väl tid att stanna, jag färdig är på stund,
att vi få troligt blandas och höra harpoljud,
tag du min själ, min ande och för den upp till Gud.

Varför bad du om mitt unga hjärta...

Varför bad du om mitt unga hjärta,
varför bad du om att älska mig,
varför gjorde du mig denna smärta,
varför var du falsker emot mig?

Du försmår mig endast för min ringhet,
du försmår mig för min fattigdom,
men med min lott där bliver jag i stillhet,
för dina tankar flyga världen om.

Flicka nu är jag trött, nu vill jag sova,
och låt mig vid ditt hjärta slumra in.
Men gråt ej mer, det måste du mig lova,
för dina tårar trilla på min kind.

Flicka ser du änglar vid din sida,
hör du än den jublande musik.
Men gråt ej mer du måste tåligt lida,
ack, flicka jag vill evig/vara din.

Mitt hem är så ringa, men naggande gott,
till trots att min plånbok är tom,
men annars så är jag så nöjd med min lott,
som självaste påven i Rom,
det lilla jag har disponerar jag fritt,
ty skräpet är mitt.

En hustru jag äger och den, som är snäll,
ja, flitig och glad ser hon ut,
hon är ta mig katten från morgon till kväll,
ej fåfång en enda minut.
Hon stickar sin strumpa, hon syr på maskin,
och vinkar porslin.

En pojkvask jag äger så trind, som ett klot,
han rustar precis som han vill,
men jag skulle ju ej ha det minsta emot,
att ha ett par tre stycken till,
men om jag får leva ännu några år,
så kanske jag får.

Jag minns den dagen då vi satte vårt bo,
det var på en sötebrödsdag,
med två tomma händer stod husfrun jo, jo,
med två tomma händer stod jag.
Men nu så har vi ett bo inte sant,
och det som är grannt.

Därborta i hörnet där står en divan,
min hustru, hon kallar den så,
men annars så är det en soffa av gran,
brunmålad båd under och på,
ej stoppningar, sitts eller gafflarne ha,
men locket är bra.

Så har jag bland andra förträffliga ting
en säng ackurat
där hustrun min hängt ett sparlakan omkring,
jag tror av en gammal gardin,
men hela tillställningen tar sig till slut,
rätt angenäm ut.

Ett ur uppå väggen från Dalom jag har,
som går själva tiden förbi,
vid sidan om detta hänger ramarne par,
med kungen och drottningen i.
På golvet en matta av klutar och strå,
att hålla sig på.

I köket där har jag en hylla så bred,
med två dussin koppar och fat,
två skåp stå därunder, det ena för ved,
det andra inrättat för mat.
Men som för det mesta, det händer ju så,
att tomma de stå.

Ett bord och två stolar jag har och därtill,
ja, även en spegel av glas,
där kan jag betrakta mig om jag vill,
så väl i profil som i face,
och detta allt mitt, disponerar jag fritt,
ty ~~skåpet~~ är mitt.

Tjo, vad det viftar, tjosan, hejsan,
nu ska i få höra på mejsan,
sjung falliralla dudelidejsan,
tjo, vad jag är glad,
när jag ledsen bliver,
sorgen bort jag driver,
sjung falliralla dudelidej,
på min harmonika.

När man har mist sin lilla gräbba,
som man fått lov så titt och näbba,
ska man väl inte stå och fläbba,
för en falsker tös.
nej man tar till spilled,
går på dansegilled,
spelar polka, vals, kadrill
på sin harmonika.

När man för mycket fått till bästa,
mår man ju illa för det mesta,
då vill man alltid med sin nästa,
snacka lite gran,
blir han då lit snurren,
får han på skapurren,
sen så drar man till en vals,
på sin harmonika.

225

34

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

När man har kommit upp i smöret,
har man väl inte ont om öret,
då blir man livad till humöret,
djäklar i min talj,
tjo, då kan man spilla,
så det börjar killa
ner i tårna, då man drar
på sin harmonika.

Ung Erik mötte Karin sin,
på skogens öde stig,
och sade: "Vill du bliva min,
så skall jag älska dig,
som maka uti nöd och lust,
allt intill livets sista pust," trall...

Skön Karin rodnade och log,
och svarade: "Välan,
jag älskar dig, det vet du nog,
så ömt som älskas kan,
men om du skulle svika mig,
den högste Guden löneädig," trall...

- "Förr skola stjärnor falla ner,
som pärlor till vår jord,
än jag dig nånsin överger,
Gud hör min ord,
och straffe mig till evig tid,
om jag ej trofast blir därvid," trall...

Så talte Erik ömt och slöt
skön Karin till sin barm,
och från dess rosenläppar njöt
en kyss så lång och varm,
ack, sälla voro bägge två,
till julen skulle bröllop stå, trall...

Ur Eriks famn sig Karin slet,
och hem mot hyddan lopp,
på munnen brände kyssen het
och pulsen i galopp.
Väl hundra slag i hjärtat slog
för varje vingat steg hon tog, trall...

2253

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

36

Dock mera lugn hon blev när som
hon allt för modern sagt
och denna med ett men och om
sitt bifall därtill lagt,
samt även några varningsord,
hur falskheten är stor på jord, trall...

Att Erik ej otrogen var ,
det visste Karin väl,
och därför alla söcknedar
med livad håg och själ,
hon snällt från rock till vävstol gick,
att allt till julen ha i skick, trall...

När veckan ändligt var förbi
och söndagssolen sken,
flög hon så glättigt som ett bi
till täppans åkerren,
och blommor plockade i häst,
och band en färgrik blomsterkvast, trall...

Med denna och sin psalmbok gick
hon sedan till Guds hus,
och säkert var att Erik fick
den innan solens ljus
hann sjunka bakom bergen ner,
och han fick kanske ändå mer. trall....

Så flydde månader och da'r,
snart sommarn vek sin kos,
och hösten kom och Karin var
nu med den enda ros,
som blommade i lundens snår,
så yppig, som i blomrik vår, trall ...

En söndag satt hon hemma själv,
i ljuva drömmar säll,
och speglade sig i den älv,
som rann förbi det tjäll,
hon satt där än när modern kom
helt rörd från Herrens helgedom, trall...

"Min Dotter," sade modern ömt:
"Jag sorger till dig bär,
ung Erik haver dig förglömt,
han har en annan kär,
det lystes första gång i dag,
att det är sant försäkrar jag, trall..."

Med tårad blick och bleknad kind
steg Karin hastigt opp,
och lätt som skogens unga hind,
hon tog ett rysligt hopp
djupt ner i älvens kalla våg,
där hon likt vattenliljan låg. trall,...

Om trenne veckor Erik for,
till kyrkan med sin brud,
och inför altarrunden svor,
vid alla världars Gud,
att henne uti lust och nöd,
med trohet älska till sin död. trall...

Ur templet bröllopsskaran skred
med fröjdefull musik
att efter ortens bruk och sed,
men möter där ett lik
vid kyrkogårdens gröna port,
det bars till gravens stilla ort. trall...

Vem är den döda, som man bär,"
ung Erik sporde nu.
"Du säkert henne minnas lär,
skön Karin är det ju,
som döden i förtvivlan fann,"
så svarade en gammal man, trall...

Blek som döden till att se
och mörk som stjärnlös natt,
med hemska ögon stirrande,
hov Erik upp ett skratt,
så vilt som ulvens hes skrän,
och lopp från bröllopsskaran hän. trall...

Nu irrar han båd natt och dag
i vanvett byggden kring
med dystert vridna anletsdrag,
ej ro på jordens ring
han får i sina levnadsdar,
ty falskt han kärlek svurit har, trall...

Men djupt i jordens hulda sköt
skön Karin njuter ro,
och sover där en sömn söt
i gravens lugna bo,
och dit går mången ömsint mö,
att tårar fälla, blommor strö, trall...

O, varför bad du om mitt unga hjärta,
o, varför bad du om att älska mig,
o, varför gjorde du mig denna smärta,
o, varför var du falsker emot mig.

Ja, du försmår mig endast för min ringhet,
ja, du försmår mig för min fattigdom,
men med min lott, då lever jag i stillhet,
men mina tankar flyga världen om.

Och många år och många sälla dagar,
har jag i världen levat säll med dig,
och om jag kunde kalla dem tillbaka,
då vore jag, min vän, visst lyckelig.

Nu slutar jag att skriva dessa rader,
för tårarna de rinna på min kind,
Ja, mina tårar rinna ned på jorden,
för dig, min vän, som har så narrat mig.

Men ett det är, som nu till sist jag beder,
att du ej narrar flera såsom mig.
Men tänk på mig, som så oskyldigt lider,
för din skuld är min ungdomstid förspild.

2257

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

40.

O, flicka jag är trött nu vill jag sova,
o, låt mig vid ditt hjärta slumra in,
o, gråt ej mer, det måste du mig lova,
för dina tårar trilla på min kind.

O, flicka, ser du änglar vid din sida,
o, hör du än den jublande musik,
o, gråt ej mer du måste tåligt lida,
o, flicka jag vill evigt vara din.

2253

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

41.

Det var en gång när jag trolovad blev,
ja, sent vid juletid,
jag aldrig haft så roligt någon gång,
jag dansade ju natten lång.

Den flickan var ju endast sjutton år,
hon står ju här i sinarungdomsår,
jag var väl inte mycket äldre jag,
men kärlek växte i oss dag för dag.

Den flickan var den vackraste i byn
och hennes ansikt' det sken vitt som snön,
en liten ros hon bar på varje kind,
och den var röd som rödaste gergin.

I trenne år på sjön jag ständigt for
och oupphörligt jag till henne skrev,
jag fick ett brev uti varenda hamn,
hon skrev: "Kom snart, kom vila i min famn."

Nu tänkte jag att resa hem en gång,
att gifta mig allt med min lilla vän,
men så en dag, när jag på skeppet stod,
jag fick ett brev med svarta seglet på.

Jag öppnade och läste detta brev,
I kan väl tänka då hurdan jag blev,
när brevet sådan hälsning innebar,
att lilla vännen uti graven var.

Nu ämnar jag att resa hem en gång,
att resa hem, ja, hem för sista gång,
för att få se var lilla vännen bor,
och med en tår få fukta hennes jord.

Ej någong flicka jag ej älskar mer,
ty ingen flicka hållde mig så kär,
som denna gjort nu uti trenne år,
intill den dag hon lades på sin bår.

2253

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

43.

Uti skymningsstunden jag gick åt lunden,
jag gick att höra upp fåglasången,
det var så härligt uti naturen
och vinden viskade förtjusande.
trall...
det var så härligt uti naturen och
och vinden viskade förtjusande.

Stäm upp fiolen låt tonen ljuda,
kom vid min sida jag vill dig bjuda,
Vem har dig lockat, vem har dig narrat,
eller varför kommer du så sent i kväll?
trall...
Vem har dig ...

Jo, mor och far, de vilja mig bejaka,
att jag skall taga mina ord tillbaka:
"Du får ej lämna din hand och hjärta,
åt en så fattig flicka som hon är."
trall...
Du får ej...

Men aldrig tager jag mina ord tillbaka,
en sådan flicka kan jag ej försaka,
fast hon är fattig, men hon är uppriktig
och ärligt fattigdom bör ej försmås.
trall...
fast hon är...

"Ja, jag är din fader vill du ej lyda,
så får du dig uppå örren smyga,
du får ej ärra bland dina syskon,
om du ej lyda vill din mor och far.
trall...
du får ej...

Ja, då vill jag er svar på läran giva,
om jag nu ej på jorden får bliva,
i himmelen haver jag en riker fader,
som alltid handlar uppå ärligt sätt.
trall...
i himmelen...

Adjö, min fader, adjö, min moder,
farväl, min syster, lev väl min broder,
nu reser jag till mina svärföräldrar,
farväl, så många som mig försmå.
trall...
nu reser jag...

I skimrande bruddräkt så vit som en snö,
står djurtämjarens dotter, en blomstrande mö.
Hon tvingas att räcka en främling sin hand,
i morgon går färden till främmande land.

Se gästerna komma men tid är det än
för Selma att träffa sin trofaste vän,
och sorgsen hon gånger till Lejonets bur
att taga farväl av det älskade djur.

Hon sätter sig sedan där hon varit van
och lindar sin arm om dess böljande man,
och skogarnes konung sin vildhet har glömt,
men Selma hon suckar och viskar så ömt.

"Vi måste nu skiljas, min bruddräkt du ser,
hav tack för din vänskap, vi råkas ej mer,
Jag tvingas att räcka en främling min hand,
i morgon går färden till främmande land.

Ack, barndomens dagar jag minnas ännu,
då än jag var liten och liten var du.
De flytt och ej mera vid leksysters fot,
du får hennes smekningar taga emot.

Du blickar så grymt, du mig säkert förstår.
Var lugn kära du, men jag torkar en tår.
Var lugn, hör min brudgum mig kallar igen,
farväl, då för alltid min trofaste vän."

En kyss nu till avsked hon lejonet ger,
men detta vid gallret ren brudgummen ser,
med ens är dess saktmod och mildhet förbi,
det reser sig häftigt i vilt raseri.

Den väldiga svansen nu viftande går
och Selma står dödsblek, men fattning hon har,
Att ropa och skrika var fåfängt beslut,
för dörren står djuret hon kommer ej ut.

"Kom hit med en bössa", nu främligen skrek,
"ett skott snart skall ända den blodiga lek."
En dödstystnad härskar barmhertige Gud
i stycken slet lejonet främlingens brud.

Och sedan det druckit den älskades blod,
det lägger sig neder med nedslagit mod.
Vid bleknade liket och väntar på tröst,
då sändes den kulan som krossar dess bröst.

Längst nere vid älven den stora o. säg,
en arbetarskara där bygger en väg
bland djupaste dalar och ängar och skog,
där finna vi arbete nog.

Men vad man förtjänar, knappt täcker till mat,
för tullen har svensken tillsatt i vår stat.
Man måste väl kämpa att ej lida nöd,
till arbete, liv eller död.

I schackter vi skyldna med spadar och spett,
likt forrtida krigsmän, som kriget har delt,
men här är en ändring vi skyldra för bröd,
till arbete, liv eller död.

I dimma, i solsken, i frost och i regn
på rallarens kinder syns pärlor i mängd
som jaga varandra likt virvlande vind,
snart bleknar hans panna och kind.

Men visste ni herrar och mäktige män,
vad arbetarn sliter ni blev deras vän,
men eder natur har väl näcken besatt,
att plåga oss dagar och natt.

På svällande bolstrar ni lägga er ner,
och njuta av pengar, som regna till er.
Men soven så lugna jag vill ej er se,
jag blott åt er dumhet kan le.

Men rallarens säng är ej mjuk eller len,
ty han kan få ligga på rygg och på ben
har blott några halmstrån att lägga sig på,
och sova tills natten får gå.

Vår mat är en brödbit, som fnöske och krut,
och därtill en fläskbit man får utan prut,
ty vi har ~~te~~⁴ jungfrur, som laga var rätt,
var gång vi skall äta oss mätt.

Vårt bord få vi duka bland kärror och sten
och sitta som turken med korslagda ben.
Champagne vi hämta ur bäckarnes språng,
ty vi få ej leva för bon.

Men ändå kan rallaren äga en tröst,
när vilal han får vid sin kärastes bröst.
Då glömmer han kampen för dagliga bröd,
då glömmer han sorger och nöd.

Då är han så innerligt gläder och nöjd,
då klappar hans hjärta av glädje och fröjd,
med strålande ögon han blickar och ler
och önskar att kyssar få fler.

Det äro de sällaste stunder man har,
som man uti ungdomens dagar ej spar
hos flickan att njuta av sällhetens lott,
hur fort kan ej växa ett skott.

Då ger man på båten den sköna så huld,
och reser från henne för rolighets skuld.
"Adjö, hulda tärna, lev lyckligt och glatt,
hav tack för de stunder vi haft."

På växlande öden en rallare förs,
långt bort ut i världen, att fylla sin börs.
Ibland gynnar lyckan, att man får den full
av glimrande silver och guld.

Men oftast så händer man kassfeber får,
då tar man sin ränsel på ryggen och går.
Det sägs att man reser, nej, plita man får
gesällskjuts om du det förstår.

Om ni lyster vill veta vem diktaren är,
så är jag från Värmland, det håller jag kärt,
som målare har jag till yrket lärt,
men rallare lika mig kärt.

Mitt namn, det är Henning och tycker ni, att
jag det uti visan ej borde ha satt,
så tag bort den versen och sätt dit en ann,
och pröva om dikta ni kan.

Ett härligt liv, det är att vara smed, fallera...

Ett härligt liv det är att vara smed, fallera,
och alla glada gossar bli det med fallera,
arbetet raskt och muntert undangår, fallera,
och till sin sång han takt med släggen slår, fallera...

Om någon har en häst, som blivit halt, fallera.
så gå till smeden, ty han hjälper allt, fallera,
och om en ring av hjulet fallit har, fallera,
så solklart är att man till smeden går, fallera...

Om du en skruv till äventyrs fått lös, fallera,
en gång du kanske oförsiktigt nös, fallera,
så kan du tro att smeden i en hast, fallera,
den skruva kan rent av förskräckligt fast, fallera...

Om nyckeln inte passar i ditt lås, fallera,
så skall du gå till smeden, det förstås, fallera,
han lagar felet så det strax blir bra, fallera,
och vill ej för arbetet nånting ha fallera...

Vad skulle våra damer åka i, fallera,
om smeden ej med verklig energi, fallera,
tog tu med deras vagn, när uti kras, fallera,
de körde den från senaste kalas, fallera...

Jag därför smedens yrke prisa vill, fallera,
var det behövs han hjälper billigt till, fallera,
Arbetet raskt och muntert undangår, fallera
och till sin sång han takt med släggen slår, fallera...

Vyssa ro barnet sött...

Vyssa ro barnet sött,
O, vad jag nu är trött,
ingen vila jag får, nej min sann,
blott för liten han ej vill,
sluta sina ögon till.
Ligg nu tyst och var snäll, fallera.

I dag den förste Juni är
då det sommarmarknad är,
men jag får vagga och vyssa, så här.
Jag skall om du ej somnar nu,
vagga vaggan rent itu,
Ligg nu tyst och var snäll, på gädd.

Gustaf bjöd mig i kväll,
åka uppå karusell,
men jag vågar väl ej, nej min sann,
ja, men nu sover han, jag tror,
o, nej, nu ligger han och glör,
o, du elaka barn, fallera.

Men det värsta jag nu ser,
att här snart skall bliva fler,
som skall vaggas och vyssas så här,
Ja, sen får liten ja, minsann,
ta sig fram så gott han kan,
Ligg nu tyst och var snäll, fallera.
